

Mál nr. 352/2024**VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI****Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttengið 18. september 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags 21. október 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M með bréfi dags. 28. október 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V með bréfi dags. 5. nóvember 2024.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M hafi lent í umferðarslysi hinn 5. apríl 2023 sem farþegi í bifreið sem bifreiðinni X var ekið aftan á. Fyrir liggi að viðgerðarkostnaður á bifreið þeirri sem M var farþegi í hafi verið 514.954 kr. en ekki liggi fyrir upplýsingar um viðgerðarkostnað á bifreið X. M var skoðuð af sjúkraflutningamönnum á vettvangi og lýsti því við lögreglu að hún fyndi til eymsla í baki og hálsi strax eftir áreksturinn. M leitaði síðan til læknis daginn eftir, 6. apríl 2023, og var þar greind með whiplash og heilahristing og send á bráðamóttöku þar sem myndrannsóknir hafi verið gerðar og greinin hafi verið „*injury of muscles and tendons of unspecified body region.*“ Viku seinna hafi M leitað til heilsugæslu og í framhaldi af því hafi hún farið í sjúkraþjálfun. Í málinu liggur einnig fyrir matsgerð frá lækni dags. 5. september 2024 þar sem læknirinn kemst að þeirri niðurstöðu að orsakasamband sé milli umferðarslyss M hinn 5. apríl 2023 og þeirra líkamlegu einkenna sem hún býr við og tengir við slysið og hafi M því orðið fyrir líkamstjóni í skilningi ákvæða skaðabótalaga nr. 50/1993 vegna sama slyss. Af gögnum málsins má ráða að V hafi verið gefinn kostur á að gera athugasemdir við matsmann áður en matsgerð lá fyrir og hafi nýtt sér það. Einnig liggur fyrir skýrsla vegna útreikninga úr PC-Crash dags. 26. júní 2023.

M telur læknisfræðileg gögn í málinu sýna með ótvíræðum hætti að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni við árekstur hinn 5. apríl 2023 og tjónið sé bótaskyld úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar X hjá V. M vísar til læknisfræðilegra gagna um líkamstjón M, bæði læknisvottorða og gagna úr sjúkraskrá, sem og skýrslu sjúkraþjálfara og matsgerðar sem staðfesti orsakatengsl. Hvað varðar þá matsgerð vísar M til þess að afstaða V hafi verið, m.v. tölvupóst V til lögmanns M dags. 8. ágúst 2024, sú að öflun matsgerðar eins læknis væri ekki í samræmi við ákvæði skaðabótalaga, slíkt mat þyrfti að vera í höndum tveggja sérfróðra matsmanna sem valdir væru sameiginlega til verksins af M og V og að M yrði að bera kostnað af slíkri matsgerð sjálf. M mótmælir afstöðu V og vísar til þess að öflun matsgerðar eins læknis til sönnunar orsakatengsla sé ekki í ósamræmi við ákvæði skaðabótalaga þar sem ekkert í þeim ákvæðum útiloki að metnir séu afmarkaðir þættir og ákvæði 10. gr. séu ekki tæmandi um matsgerðir. Einnig bendir M á að V sé í mótsögn við eigin orð þar sem í tölvupósti frá 28. september 2023 hafi félagið sagt að M væri heimilt að leggja fram gögn í málinu og hafi ekki sett neinar skorður við hvers konar gögn það gætu verið, en þegar M hafi ætlað að afla matsgerðar eins læknis um orsakatengsl þá hafi V ekki talið slíka gagnaöflun heimila. Einnig telur M mótsögn í afstöðu V til þess annars vegar að afla eigi matgerðar tveggja sérfróðra aðila með samráði aðila og hins vegar að M eigi sjálf að afla matsgerðar á eigin kostnað. M hefur verið reiðubúin til að standa með V að mati tveggja sérfróðra óvilhallra matsmanna en V hafi hafnað því að taka þátt í slíku mati. M telur að V eigi að greiða kostnað við gagnaöflun og að matsgerðir teljist til sjúkrakostnaðar í skilningi 1. mgr. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 og slíkan kostnað eigi V að greiða. Einnig vísar V til þess að fáar eiginlegar málsmeðferðarreglur séu í skaðabótalögum en í 10. gr. þeirra megi þó finna ákvæði um að þegar liggi fyrir sérfræðilegt álit um örorku- og/eða miskastig tjónþola þá geti hvor aðili um sig borið það álit undir örorkunefnd. Einnig vísar M til umfjöllunar í fræðiriti um að matsgerðir vegna líkamstjóna séu margs konar og þannig verði ekki miðað við eina leið, eins og V hafi vísað til í samskiptum við lögmann M. Einnig gerir M ítarlegar athugasemdir við hraðaútreikninga PC-Crash skýrslu þeirrar sem V hafi vísað til sönnunar um að M hafi ekki hlotið

líkamstjón í árekstri hinn 5. apríl 2023. Einnig vísar M til þess að skyldur V skv. ákvæðum laga um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016 séu til þess að váttryggingastarfsemi sé rekin í samræmi við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti og venjur í váttryggingaviðskiptum.

V hefur hafnað því að greiða bætur fyrir líkamstjón skv. kröfu M og telur að gögn málsins bendi ekki til þess að varanlegt heilsutjón gæti hafa hlotist af í umferðarslysi hinn 5. apríl 2023 sem og að ósannað sé að orsakatengsl séu milli þeirra einkenna og verkja sem M búi við í dag og slyssins. V vísar til PC-Crash skýrslu dags. 26. júní 2023 þar sem komi fram að högg á þá bifreið sem M hafi verið farþegi í hafi verið mjög lítið eða 1,17g og þegar skýrslunnar hafi verið aflað af hálfu V hafi lögmaður M verið upplýstur um það fyrirfram. Vísar V til dóms Landsréttar í máli nr. 877/2018 þar sem komi fram að þyngdarhröðun sem samsvari 1,6 g jafnist á við að hlamma sér aftur í sófa að mati matsmanns sem dómkvaddur var í því máli. Þannig sé niðurstaða í máli M m.v. PC-Crash útreikninga minni en það og telur V að tjónsatburðurinn hafi því ekki haft næga krafta til að valda varanlegum líkamstjóni hjá M og vísar einnig um það til fyrra stoðkerfisheilsufars M. Þannig komi fram í læknisfræðilegum gögnum komi fram að fyrir slysið hafi M haft einkenni frá höfði frá árinu 2017 og áður verið greind með tognun í hálsi og brjóstbaki sem og verki í mjóbaki með leiðni niður í fætur.

V telur einnig að matsgerð eins lækis frá 5. september 2024 hafi ekki sönnunargildi um orsakatengsl milli umferðarslyssins 5. apríl 2023 og þeirra einkenna sem M rekur til þess þar sem ekki sé um að ræða matsgerð tveggja óháðra óvilhallra matsmanna um líkamstjón og hennar sé ekki aflað í samræmi við ákvæði skaðabótalaga nr. 50/1993. Sérstaklega vísar V til 10. gr. laganna þar sem fjallað sé um sérfræðilegt álit þurfi að fela í sér álit sérfróðra matsmanna um örorku- og/eða miskastig eða þeirra læknisfræðilegu þátta sem meta þurfi skv. 2. og 3. gr. skaðabótalaga. Einnig vísar V til þess að í dómaframkvæmd hafi skýrlega komið fram að mat á orsakatengslum sé lögfræðilegs eðlis, sbr. dómur Hæstaréttar í máli 21/2010 þar sem komi fram að lögfræðilegt mat feli í sér heildarmat á læknisfræðilegum gögnum. Einnig bendir V á að meginreglur um sönnun í skaðabóta- og váttryggingarétti geri ráð fyrir því að tjónþoli beri sönnunarbyrði um tjón sitt og samkvæmt dómaframkvæmd sé ekki nóg að hugsanlega geti verið um orsakatengsl að ræða heldur þurfi að vera meiri líkur en meiri á því að orsakatengsl séu í raun og veru fyrir hendi. V mótmælir því einnig að leggja eigi læknisfræðileg gögn til grundvallar sönnunar tjóns M þar sem sönnunarmat sé lögfræðilegt. Slík gögn sýni að M hafi búið við vanheilsu fyrir umferðaróhappið 5. apríl 2023 og þar sé atvikalýsing sem ekki fái stoð í gögnum málsins. M hafi auk þess ekki lagt fram matsgerð tveggja óháðra óvilhallra matsmanna um líkamstjón af völdum slyssins.

Í viðbótarathugasemdum lögmanns M kemur fram að því sé harðlega mótmælt að PC-Crash skýrslu hafi verið aflað í samráði við lögmann M eða að M hafi verið gefinn kostur á að koma að athugasemdum áður en skýrslunnar var aflað. Tilvísun V til samskipta við lögmann M hafi verið vegna annars einstaklings í sama slysi og það dugi ekki til sönnunar samráðs um öflunar skýrslu vegna máls M. Einnig gerir lögmaður M alvarlega athugasemd við framlagningu gagna úr líkamstjónamáli annars einstaklings og sé umrædd vinnsla persónuupplýsinga af hálfu V ekki í samræmi við lög nr. 90/2018.

Auk þessa bendir lögmaður M á að í máli hins einstaklingsins hafi lögmaðurinn mótmælt útreikningi fyrir fyrrnefnda skýrslu sem ónauðsynlegri gagnaöflun og talið skýrsluna ekki hafa nokkuð sönnunargildi og sé framsetning V því mjög villandi. Það er þó bent á það í bréfi lögmanns M að þrátt fyrir mótmæli við að leggja fram skýrsluna hafi matsmaður fengið aðgang að henni við mat á orsakatengslum sem og athugasemdir V þannig að tilvísun V til þess að í læknisfræðilegum gögnum málsins sé atvikalýsing sem eigi sér ekki stoð í gögnum málsins hafi ekki þýðingu.

Samanburði við mál Landsréttar nr. 877/2018 er einnig mótmælt þar sem aðstæður í máli M sé ekki eins og í því máli, t.d. hafi þar legið fyrir dómkvatt mat vegna hraða- og höggútreiknings og að tjónþoli í dómsmálinu hafi lent í öðru slysi með sömu einkennum áður. Einnig er mótmælt tilvísun til dóms Hæstaréttar í máli nr. 21/2010 þar sem niðurstaða þess máls hafi byggt á mati embættisdómara og tveggja sérfróðra meðdómenda. Einnig hafi sérstakri spurningu um orsakatengsl verið beint til matsmanna í því máli án þess að athugasemdir hafi komið fram um það í dómi Hæstaréttar.

Í viðbótarathugasemddum V kemur fram að félagið hafi tilkynnt um að það hygðist afla PC-Crash skýrslu um tjónsatburðinn og varði hún útreikning vegna höggs á bifreiðar en sé ekki vegna hvers einstaklings í bifreiðinni. V telur engar viðkvæmar persónuupplýsingar koma fram í þeim gögnum sem send séu til þess fyrirtækis sem sjái um útreikninginn og þannig hafi V ekki miðað slíkum upplýsingum um annan tjónþola en M. Að öðru leyti ítrekar V fyrri sjónarmið sín og tilvísanir til dóma

Álit.

Í þessu máli er ágreiningur um sönnun orsakatengsla vegna líkamstjóns og varðar það sönnun þess hvort meiri líkur en meiri séu á því að líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs hinn 5. apríl 2023.

Í málinu liggja fyrir upplýsingar um að tjón á bifreið þeirri sem M var farþegi í hafi verið nokkuð m.v. framlögð gögn um viðgerðarkostnað og M hafi strax kvartað um verki í hálsi og baki þegar lögregla kom á vettvang árekstursins og verið skoðuð af sjúkraflutningamönnum. Einnig má ráða af gögnum málsins að M hafi leitað á læknavakt vegna einkenna eftir áreksturinn daginn eftir, eða 6. apríl 2023 og þaðan hafi henni verið vísa á bráðamóttöku og fengið ávísað lyfjum þar sem og verið óvinnufær í nokkra daga. Viku síðar leitaði M til heimilislæknis og fékk þar beiðni um sjúkraþjálfun. Í málinu liggur fyrir skýrsla sjúkraþjálfara um meðferð M. Í læknisfræðilegum gögnum liggja fyrir lýsingar á líkamlegum einkennum M frá 5. apríl 2023 sem og upplýsingar um fyrri heilsufar hennar. Þessu til viðbótar liggur fyrir matsgerð eins læknis þar sem fjallað er um mat á orsakatengslum með hliðsjón af nokkrum skilyrðum sem hafa verið til viðmiðunar í norskri dómaframkvæmd varðandi sönnun líkamstjóns vegna hálshnykksáverka. Þar er metið hvort orka við tjónsatburð sé næg til að geta valdið líkamstjóni, að áverkar séu staðfestir fljótlega eftir tjónsatburð, að gögn um samfelllu einkenna liggja fyrir sem og að þróun einkenna séu í samræmi við áverka en ekki vegna annarra ástæðna. Í umræddri matsgerð sem dagsett er 5. september 2024 kemur fram mat þess læknis á því að fyrir hendi sé orsakasamband milli einkenna M í dag og tjónsatburðar 5. apríl 2023 og að M hafi þá orðið fyrir líkamstjóni í skilningi ákvæða skaðabótalaga nr. 50/1993. Mat læknisins er m.a. byggt á læknisfræðilegum gögnum um fyrri heilsufar M og heilsufar hennar eftir tjónsatburðinn, viðtali læknisins við M sem og læknisskoðun og mati læknisins á öðrum gögnum, t.d. PC-Crash skýrslu sem V aflaði og sjónarmiðum V í tengslum við þá gagnaöflun og viðgerðarreikningi þeirrar bifreiðar sem M var farþegi í á tjónsdegi.

Hvað varðar hraða- og höggútreikning í svokallaðri PC-Crash skýrslu telur nefndin rétt að árétta þá afstöðu sem hún hefur lýst í nokkrum úrskurðum um að ekki verður litið framhjá því að ekki var samkomulag um öflun skýrslunnar þó V hafi látið lögmann M vita af gerð hennar, en ekki liggur fyrir t.d. mat dómkvadds matsmanns á höggkrafti. Þó skýrslan lýsi litlum höggkrafti árekstursins verða ekki dregnar viðtækar almennar ályktanir af sönnunargagni sem er aflað með fyrrgreindum hætti án þess að litið sé til annarra gagna, þar á meðal viðgerðarreiknings vegna munatjóns sem sýnir að nokkrar viðgerðar hafi verið þörf á bifreið þeirri sem M var farþegi í á tjónsdegi.

Hvað varðar mat á orsakatengslum vegna líkamstjóna verður nefndin einnig að árétta að sönnunarreglur taka mið af meginreglum einkamálaréttarfars um frjálst sönnunarmat dómara, sjá einnig 1. mgr. 44. gr. laga um meðferð einkamála nr 91/1991. Það þýðir að mat á sönnun getur byggst á öllum þeim gögnum sem lögð eru fram af aðilum máls til sönnunar. Ágreiningur M og V lýtur m.a. að því í þessu máli hvort hægt sé að leggja matsgerð eins læknis dags. 5. september 2024 til grundvallar við sönnunarmat. Verður ekki litið svo á að ákvæði skaðabótalaga nr. 50/1993 útiloki með nokkrum hætti að mat eins læknis á tilteknum þáttum líkamstjóna tjónþola sé hluti af þeim gögnum sem sönnunarfærsla tekur mið af. Sjónarmið V um að matsgerðir þurfi að vera gerðar af tveimur óháðum óvilhóllum matsmönnum til þess að þær hafi vægi við sönnunarfærslu fá hvorki stoð í ákvæðum skaðabótalaga né reglum einkamálaréttarfars um frjálst sönnunarmat. Þó mat á sönnun sé lögfræðilegt mat þá byggir það á þeim gögnum sem liggja fyrir, bæði læknisfræðilegum gögnum og öðrum, og þar af leiðandi getur matsgerð eins læknis verið hluti af sönnunargögnum í málum sem þessu sem og önnur læknisfræðileg gögn. Mat nefndarinnar á sönnunargildi umræddrar matsgerðar tekur þó mið af því að matsgerðinni var aflað einhliða af M, líkt og PC-Crash skýrslu var aflað einhliða af V.

Þegar litið er til allra þeirra gagna sem liggja fyrir í máli M er ljóst að nokkuð högg varð við það að bifreiðinni X var ekið aftan á þá bifreið sem M var farþegi í hinn 5. apríl 2023, miðað við fjárhæð viðgerðarreiknings þeirrar bifreiðar. M lýsti einkennum frá hálsi og baki strax á vettangi áreksturs og

er það staðfest í lögregluskýrslu. M leitaði daginn eftir til læknis og samfella er í læknisheimsóknunum og meðferð sjúkrapjálfa vegna þeirra einkenna sem þar komu upp m.v. fyrirbyggjandi gögn. Þessu til viðbótar liggur fyrir matsgerð læknis sem telur, eftir skoðun á M og mati á gögnum um fyrra heilsufar hennar að þróun einkenna sé í samræmi við það sem almennt gerist og sé ekki vegna annars en árekstursins. Þrátt fyrir að vægi matsgerðarinnar við sönnun sé að einhverju leyti minna en annarra gagna, vegna þess að matsgerðarinnar er aflað einhliða, verður ekki að öllu leyti litið framhjá henni við mat á sönnun orsakatengsla.

Þegar öll þessi gögn eru vegin saman við sönnunarmatið telst M hafa sýnt fram á að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni í skilningi 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 og meiri líkur en minni séu á því að það tjón geti verið varanlegt. M telst því eiga rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X hjá V og í því felst að hún á rétt til greiðslu þess sjúkrakostnaðar skv. 1. gr. fyrrgreindra skaðabótalaga sem hlýst af öflun matsgerðar á öllum afleiðingum líkamstjónsins.

Niðurstaða.

Viðurkenndur er réttur M til bóta vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 3. desember 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir